

ТИЛНИНГ ЛЕКСИК-СЕМАНТИК ТИЗИМИ
ҚИЁСИЙ ТИПОЛОГИК ИЗЛАНИШЛАР
ВА АДАБИЁТШУНОСЛИК
МУАММОЛАРИ

МАТЕРИАЛЛАР ТЎПЛАМИ

XI

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

**ТИЛНИНГ ЛЕКСИК-СЕМАНТИК ТИЗИМИ,
ҚИЁСИЙ ТИПОЛОГИК ИЗЛАНИШЛАР ВА
АДАБИЁТШУНОСЛИК МУАММОЛАРИ**

**МАТЕРИАЛЛАРИ БЎЙИЧА РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-
АМАЛИЙ МАҚОЛАЛАР ТЎПЛАМИ
XI**

**Бухоро
"Дурдона" нашриёти
2020**

Масалан: First think than speak мақолига ўхшаш мақолларда кетма-кет қатор келган ундошлар тизмаси аллитерацияни юзага келтиради. Бу эса, мақолда бадий ифодани кучайтиради, оҳангдошликни таъминлайди ва эстетик завқ уйғотади.

Қофияланиш мақолда ўзига хос хусусиятга эга.

Масалан: A friend in need is a friend indeed.

Кўриниб турибдики турли хил шаклга эга бўлган бўлақлар ўзаро қофиядош сўзлар билан боғланади. Ҳар бир мақолда асосий мазмунни ифода этган сўз қарама-қарши ёки ўзига мос тушган сўз билан қофияланади.

Мақолларда вазн, ритм, қофия, оҳангдорликнинг қуйма бирлиги ката роль ўйнайди. Кўпинча шеърий ифодада.

Масалан: All is not gold that glitters.

Не все то золото, что блестит.

Барча ялтироқ нарса ҳам олтин бўлавермайди **мақолини шеърий ифодада қуйидагича қофияланади.**

All that glitters is not gold

Often have you heard this told

Many a man his life has sold

But my outside to be hold

Gilded tombs do worms in fold (**Shakespeare**)

Мисралардаги такрор сўзлар оҳангдорликни янада оширади.

Мақолларда сифатлаш ўхшатиш каби бадий тасвир воситалари ва омоним, антоним сўзлардан фойдаланиш уларнинг бадийлигини янада оширади, ифодаланган фикрнинг тингловчига тез етиб боришини таъминлайди.

Мақол ва маталлар донишмандлик рамзи бўлиб келган. Улар ўқувчи ва тингловчиларни фикрни чуқур, ихчам, аниқ ва образли қилиб ифодалашга ўргатади, кишиларни айниқса, ёшларни миллий, инсоний хислатларни эгаллашда муҳим восита вазифасини ўтаб келган ва ўтаб келади.

M.I.Gadoyeva (BuxDU), Mehmonova Yu. (1 bosqich magistrant)
INGLIZ TILIDA ARTIKLNING SINTETIK USUL JIHATDAN
IFODALANISHI

Biz zamonaviy ingliz tilida birliklarning “a lot of” turidagi sintetik moslashuvini o`rganib chiqdik.

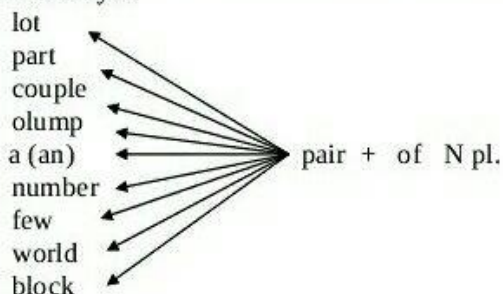
“a lot of” turidagi birliklar ishlatilishining mumkin bo`lgan variantlarini ajratib ko`rsatish maqsadida biz badiiy adabiyotlardan misollar yig`dik. Tahlil natijalari quyidagilarni ko`rsatadi.

Sintetik jihatdan bu birliklarning quyidagi holatlari bo`lishi mumkin:

a lot of + N sing

a lot of + N pl

Bu guruhlarga a lot of, a few of, a bit of, a piece of, a number of, a great of ga o`xshash noaniq miqdorni ifodalovchi otlar bilan birgalikda ishlatiladigan birikmalar kiradi; once upon a time, a long time lar esa noaniq vaqtni ifodalaydi.

There'd been a lot of blocks science, but they hand't lasted; she was growing out of Horrible Hackhey and it's young man (J.Fowles, Daniel Martin, 258).

If you need a couple of weeks more ... (J.Fowles, Daniel Martin, 299). Suddenly a pair of eyes met Carrie's in recognition (T. Dreiser, Sister Carrie, 90).

In this atmosphere Hurstwood had moved for a number of years, not thinking deeply concernng it (T. Dreiser, Sister Carrie, 98).

Some pictures, several rugs, a few small of bric-a-brac, and the table of contents is told (T. Dreiser, Sister Carrie, 102).

She would have done nearly as well with a block of wood (T. Dreiser, Sister Carrie, 188).

"You know what I mean", she said, finally as if there were a world of information which she held in reserve – which she did not need to tell (T. Dreiser, Sister Carrie, 213).

She began picking centaury and eyebright there, then knelt by a clump of the pink-headed story flowers (J.Fowles, Daniel Martin, 379-380).

Adabiyotlar.

1. Асқарова М., Исоқов И. Олмошларда ноаниклик маъносининг ифодаланиши ҳақида. Ўзбек тилшунослигининг айрим масалалари. Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти. Илмий асарлар 87 – том, Тошкент, 1972, 72 – 81 бб.

2. Асқарова М., Исоқов И., Сайидниёзова Х. "Бир" сўзининг қўлланиши ҳақида. Ўзбек тилшунослигининг айрим масалалари. Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти. Илмий асарлар 87 – том, Тошкент, 1972, 42 – 45 бб.

3. Ахметова С.Г. Некоторые вопросы преподавания грамматики английского языка (артикли, местоимения и другие дейктические средства

MUNDARIJA

Расулов З.И. Pedagogical language knowledge of an english language teacher	3
Gadoyeva M.I., Azimova M.A. Ҳикматли мақоллар таржимаси	6
Gadoyeva M.I., Azimova M.A. Ватанпарварлик руҳидаги мақоллар таржимаси	11
Gadoyeva M.I., Mehmonova Yu. Ingliz tilida artiklning sintetik usul jihatdan ifodalanishi	13
Gadoyeva M.I., Mehmonova Yu. Ingliz va o'zbek tillarida noaniqlik ma'nosining artikllar orqali ifodalanishi	15
Kabilova N., Hikmatova M. The importance of role playing activities in improving students' language skills	19
Гадоева М.И., Белицкий А. Ролевая игра-как метод педагогической технологии обучения	22
Ҳайдаров А.А., Саидова Н.А. Инглиз ва ўзбек тилларида фразеологизмларнинг лингвомаданий хусусиятлари	23
Zaripova S. The importance of chronotope in "Centaur" by John Updike	26
Ҳайдаров А.А., Наврузова. Фоностилистик воситаларда коннотатив маънонинг ўрганилиши	30
Ҳайдаров А.А., Имамкулова С. Сўз маънолари интенсивлиги	33
Ядгарова З. Байроннинг ўзбек адабиётига таъсири	36
Bozorova V., Bekmurodov A. Maktabgacha ta'lim muassasalarida chet tili o'qitishda axborot kommunikatsion texnologiyalar va multimedia moslamalarining o'rni	39
Xamdamova G. Cooperative learning in teaching english	41
Ғаниева О.Х., Эргашева М.Б. Жон Стейнбекнинг "Жавохир" асарида маънавий муаммолар ифодаси	44
Андропова Е.С. Современные требования к преподавателю иностранных языков	46
Ҳайдаров А.А., Муртазов О. Комбинатор ва позицион фонетик ўзгаришлар	53
Sharipova F.N. Advantages of the second language	56
Sharipova F.N. Significance of the languages in society	57
Шарипова Ф.Н. Талабалар ижодий ишлашининг аҳамияти	59
Саломова М.З. Коммуникативная компетенция - как стратегическая интегративная компетенция в обучении иностранному языку	60
Саломова М. Инновационные технологии преподавания иностранных языков	62
Саломова М.З. Инглиз тилини уқитишда компьютердан фойдаланиш	63
Salomova M.Z. Zamonaviy texnologiya asosida chet tilida matnlarni o'qitish	65
Саломова М.З. Таълимда ахборот технологиялари имкониятлари	66
Байкабилов У., Шайхисламов Н. Тил – миллатнинг маънавий мероси	68
Ismatova M. Navoiyning "Farhod va Shirin" dostonida badiiy san'atlarning ishlatilishi	72